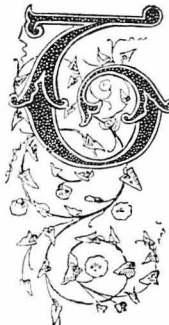

Η ΠΑΛΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΑΘΗΝΑ

Ο ΕΥΘΥΜΟΣ ΠΟΙΗΤΗΣ ΜΕ ΤΟ ΤΡΑΓΙΚΟ ΤΕΛΟΣ

Πώς ο συγγραφέας της «Λύρας του Γέρου Νικόλα» έχασε από το έργο αυτό τη ζωή του. Η μοιραία «πρώτη». Μιά τραγωδία στην δόξιν Σπυριδίου. Ο Δημήτριος Κόκκος και ο Λοχίας Γιαννουτζίκος Μαυρομιχάλης. Τι είχε ο Λοχαγός του Γεννηοαρλής. Τα προηγούμενα της τραγικής οπνής. Η αυτοκτονία του φρονιά. Όλη η Αθήνα κλαίει γύρω από το σπίτι του Δημ. Κόκκου. Λίγοι στίχοι του. Ο θάνατός του. Το φιλολογικό του έργο, κ.τ.λ.

Είχε μια μαυρομορμένη γριά, φρονιάζοντα... Σκοτώσανε το Δημητράκη μου!... Ο Δημητράκης ήταν ο Κόκκος, και η γυναίκα εκείνη ήταν η μητέρα του... Η τραγωδία είχε διαδραματισθεί με γοργότητα, ως εξής:

Μετά την παράσταση, ο Κόκκος, πανευτυχής για την επιτυχία του, συνοδεύομενος από την οικογένειά του και μερικούς φίλους του, ανέβαιναν την δόξιν Σταδίου. Η πόρτα έκλεισε έτσι: Έπροσηύχοντο η γυναίκα του ποιητού, οικοδεσφαιμένη από το Γ. Αναγνωστάκιου του Έλεγκτικού Συνεδρίου, ακολουθούμενη ο αδελφός του Κόκκου Νικόλαος με την αδελφή τους και τέλος έχοζάν ο Δημ. Κόκκος με το Διευθυντή του Πολιτεύσεως Ι. Θεοφιλά, το διευθυντή Αντ. Καλοδή και τον αντιπολιτισμικό Σωφόρο. Η μητέρα του ποιητού είχε ανέβει στο τραίνο, στο όποιον δεν ανέβαιναν—κατά μοιραία συμπίπτει οι άλλοι—για ν' απολαύσουν, όπως είχαν, την ομίαια φεγγαρονυχιά...

Επιρριαν άφρα, ζωνβεντιάζοντες και άστειγόμενοι... Έξαινα, μόλις ο Δημ. Κόκκος έφτασε άρρωθός στη γωνία του ύπνουγχιου τών Οικονομικών, ένας υπαίσιματιστός του Ηεροβολιζκού, όνομαίτι Γιαννουτζίκος Μαυρομιχάλης—ό όποιος φάνετα ακολουθούμενος από το θέατρο της Όιονοίας την παρσία—έκλήρισε το συγγραφέα, και εξ' άποστάσεως δύο βίβαιτων έπιροδύλλης εναντίου του με περίστροφου. Ο Κόκκος έφώναξε «Ω γ'!» και έπεσε. Έπιζολεύθησε άνωστάτως. Οι συνοδοί του Κόκκου έστράφησαν εναντίου του φρονιά, ό Σωφόρος μάλιστα έβγαλε το σπαθί του, να τον χριπείη. Και ένω η γυναίκα έφριζαν σπαραχτιζές κρωγιές και οι διαβίτες έτερχαν στο μέρος του δομάτος, άκούστησε άξαινα δεύτερος ηεροβολιζκούός. Ο ύπαίσιματιστός είχε άνωκαριπθεί λίγα βίβαιτα πρής τών Κήρυ Κλαυθόνοος, έστίρησε το πατάκι του στον κρόταφό του και ν' έναν ηεροβολιζκού έβασε γάτο νερούς!...

Άλλοι διαβίτες και οι φρονιάφοί του ύπνουγχιου έπήρρισαν το πτόμα του φρονιά ύπαίσιματισκού, και το έφερραν στο Φαρμακείο Βαλτιή, για εξέταση... Στο μεταξύ οι φίλοι του Κόκκου έβαιαν το διατυπώσιμνο συγγραφέα σ' ένα άμιάζι για να τών μεταφέρουν στο σπίτι του. Ο Δημ. Κόκκος ήταν βαρεια λαβομένης, διατηρούσε ένωις τις άσθήσεις του και βογούδης, άγκυλάζοντας τη γυναίκα του:—Ω γ'... Μ' έκοτώσαν... ή έκοτώσαν!...

Σε λίγη ώρα, όλη η Αθήνα ήταν στο ποδόφι. Κόσμος άπειρός έτρεχε στο σπίτι του ποιητού. Έτίσσερες γιατροί, οι κήρυοι Μικκάς, Λοιζής, Νάθαναήλ και Μεροζοίρης, ό σμειρενός Δημάρχος—πρόσπαθούσαν να τού συγγραψιουν τη ζωή.

Αντιζήτος το τραίμα του Κόκκου ήταν σοβαρότατο, γιατί η σφαιρα είχε περάσει την κολιά και είχε πληρώσει το ένα νερούς. Ο πληρωμένος έκανε συνηές άνωκαριπθεί, και από την πρώτη στιγμή οι γιατροί έχωραζοντες την κατάσταση του άπελπιτιζή... Τό σπίτι του ποιητού ήταν γεμάτο κόσμο. Μοιρολόγια και στεναγμοί άντηριζέσαν έτσι. Ο Κόκκος κατάκοτος έστένεζε, ύποφέρου-

τας πολύ από τούς πόνοος. Όταν τόν έβαινε ή δύσπνοια, έλεγε:—Πήρισμα!... Δέν θα ζήσω!... Δώστε μου τό παιδά μου!... να τό φιλήσω για τελευταία φορά.

Η σπηγή ήταν συγγραμμιζοτάτη. Οι φίλοι του προσπαθούσαν να τού δώσουν θάρρος, εκίνους όμως άπαντούσε:—Δέν βαριέστε!... Δέν καταλαβαίνω έγώ τη θέσι μου;... Πέστε της μητέρας μου ναρθή να της φιλήσω, τό χέρι!...

Και ή δύστιμμιζομένη μητέρα του, έχοζάνε με σπαρωμένο τό πρόσωπο, με λιμμένα τ' άσπρα μαλλιά και σίνα άπελπιδομένη φιλοδοξία το παιδί της και πνιγάνε σε βουδó κλάμα. Και όλοι έκλαιαν—έγραφε μια έρμηριές—τέν κακόμοιρο τέν Κόκκο, τόν άγαπητό Κόκκο, τού όποιου ό βιος περνούσε όλος με τραγοδία, με ποιήματα, με κωμωδίας. Ο φαυρότερος άνθρωπος τών Αθηνών άγωνιούσε, διατρέχον τόν έχοζαν κίνδυνου, και όλοι αί Αθήναι παρηκολούθουν την άγωνία του.

Άλλά ποιό ήταν ή άφορμή της τραγοδίας; Ίσοδ τί είχε συμβεί. Στις 7 112 μ.μ. της ίδιας ήμέρας, Κρυαζής, έφτασαν στίς Αθήνας, με την άνωξοστοχία Πατρώου, οι άντρες της Ηεροβολιζμιας του Γεννηοαρλή. Σ' αυτήν ύπηροτούτε ν' ό τραγοδός λοχίας Γιαννουτζίκος Μαυρομιχάλης. Αυτός ήταν κυριολεκτιζός παρόφρων. Ο Γεννηοαρλής (λοχαγός τότε) τόν είχε τιμωρήσει πολλές φορές, τέλος όμως είχε πεισθεί ότι πρόκειται περί φρονοβλαδούς, και άπέφερε στο ύπνουγχιό τών Στρατιωτιζών ότι παύει και να τόν τιμωρή και νουίξει ότι ένας τέτοιος άνωκαλιζοτός όπλιζής δέν πρέπει να ύπηροτή στο στρατό, γιατί είχε και άνωκίνδυνος. Έν τούτοις, ό στρατιωτιζός γιατρός Πιέρης, πού τόν εξέτασε τότε, έγωκμοδότησε ότι ό λοχίας έχει σπαστά το μυαλό του, ν' έτσι ό Γιαννουτζίκος έξωκαλιζοθούσε για μένη στην Ηεροβολιζμια, ζωοίς όμως να έτελεη κωμιά ύπηρσια. Στις Πάταρος ό ιδιόφρονης λοχίας είχε έρωτηθεί παράφωρα ένα κοριτσάκι όπόδ έτόν και τό είχε ζήτηρη σε γάμο!...

Μόλις έφτασε στην Αθήνα, ό Γιαννουτζίκος άρρισε τούς άλλους συνοδαδέφους του ν' έγνωίξε άσπορα στούς δομίους. Έτσι έφτασε και στο θέατρο της Όιονοίας, άφόμενος ένα έλαστιγμό και μήλες μέσα. Είχε άρρωσία ή παροστιας της Αλύρας του Γέρου Νικόλα. Ο λοχίας, καθέμενος στη γαλαρία, παρωκούθουσε σκωθόμενος, ζωοίς να διασκεδάζη. Γιατί; Οία τό διηρηθόμε παρακάτω. Όταν, στο τέλος της πρώτης πράξεως, το ζωνίν έκάλυσε επί σπηγής τόν συγγραφέα και τόν έχωροτοτούσε ζωοίς, ό παράφρων αυτός είχε λάβει και τή ζήρηρη τόν άποφάσι. Έβήγχε από τό θέατρο ν' έπέριμενε...

Τό «Άστι» έγραφε σχετιζός:—«Τό περριμένο ό τίλος του δημοφιλοός κωμειδυλλίου του Δημ. Κόκκου να γίνη αίκια του θανάτου του. Ο παράφρων λοχίας, κατά πληροφορίας δοθεσίας υπό βουλενιζού, κατρωμένο εν της ιδιαιτέρας έπιρριζου του, είχε πάπον δομαζόμενος Γέρου-Νικόλα, φανίται δε ότι τό όνομα τούτο ιδόδετο εις αυτόν υπό τών συγγραχιών του πρής έμπαριγμόν. Ο Γιαννουτζίκος, εν τη παραφροσύνη του, συνέλαβε την ιδέα να φονεύση τόν Κόκκου διά να έκδικήρη αυτόν, διατι από τού ύπνουγχιου τών Οικονομικών, καταλήφθεις υπό μανίας, έξετέλεσε την παράφωρα άποφάσι του...»

Και μία θλιβερότατη στίπυσις: Καθ' ήν στιγμήν διήρηετο από της πλατείας του Συντάγματος ή άμαξη ή φέροντα τόν Κόκκο τραυματιζομένον, όμλος φίλων, διασκεδάζον εις τό Καρφέ Ρετωορών, έπινε εις ύγειαν του και έγυαλλε τό όνομα του Γέρου-Νικόλα, άκούσας δε τας κρωγιές, δέχομε τα όνομα και έπιληροφρηθή ότι τραυματιζοθή θενασίσιμος ό ποιητής. Στη Νεάπολι, άλλη παρσία, ρομιανιζών Αθηναίων, έκανε κωτάδα, και μίην έξεροντας άκόμα τη δολοφονία του ποιητού, τραγοδούσε με κωμωγιάπητη μαυλάπντα του, στίχοι και μουσιζή έντελέως δική του. Ήταν τό τραγοδίο της άνέριμτης εύτυχίας:

Κρωτόνας άπ' τό χέρι το παιδί του
Και σ' άλλο άκομμιζόνας τό ραβί του,
Έβήγχε ό Στραβο-Γιώργης μία φορά,
Ζητόνας μέσ τόν κόμοτο τη Χαρά.

Ο Δημήτριος Κόκκος

ΑΠΟ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΛΕΞΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΟΙΜΟΘΑΝΑΤΩΝ

"Όταν ο Βολταίρος ψυχροραγούσε, ρωτήθηκε από τον άββα Γκολτιέ αν πιστεύει στο Θεό.

— Στο όνομα του Θεού, απάντησε ο μεγάλος άθειστής, άρσησ με να πεθάνω έν ειρήνη!

'Ο Λέσκιγκ, όταν ασιάνθηκε να πλησιάσει τó τέλος του, εξήτησε να του φέρουν ένα συμβολαιογράφο.

— Όθλω να διακηρύξω, εξήγησε, ότι δέν άνίχοω σέ καμιά από τις μεγάλες θρησκείες του κόσμου!

'Ο Ρουσσώ όταν πέθανε, λέγαται ότι φώναξε :

— Θεε του δόξαμου, πεθάνω! Άντιστοιχημένη γυναίκα μου, έλα ν' άρξαλαστούμε!

'Ο πάπας Γρηγόριος Ζ', που πέθανε εξόριστος, λίγο πριν ξεψυχήσει, σπρώχθηκε στο κρεβάτι του και πρόφερε τις εξής λέξεις :

— Άγάθησ τή δικαιοσύνη και έμίσσησ τήν άδικία. Γι' αυτό πεθάνω στην έξορία!

'Ο Κρόμιελ, ó άδυσώπητος δικτάτορ τής Άγγλίας, ρώτησε στις τελευταίες στιγμές του τόν Ιερέα :

— Υπάχει έλλάδα να συγχώρησι άτ' τó Θεό έκείνος που και άλλοτε εύρισκε συγχώρησι σ' αυτόν;

Και μόλις έκείνος τόν εβεβαίωσε ότι ή άγαθότης του Θεού είνε άνεξάντηλη, ó Κρόμιελ είπε μέ ήσυχη φωνή :

— Εσώθηκα!

'Ο Ίγνάτιος Λογιάλο, ó ιδρυτής του περιημίου τάγματος τών Ίησοιτών, απέθανε λέγοντας :

— Επιβλήθηκα σέ όλα τά έθνη τής γης!

'Ο Ραμπελάι, ó έπαφανής σατυρικός ποιητής, λίγο πριν πεθάνη έστειλε κάποιον στόν καρδινάλιο ντú Μπελλά λέγοντας :

— Πές στην Πανιερότητα του ότι πάω προς αναζήτησι του μεγάλου άισως!

'Ο όνομαστός άσχηγός τών Γερμανών Λαζάρους είπε στο δικαστή που του άπέγγειλε την εις θάνατον καταδικαστική απόφαση :

— Πειθάνω τή στιγμή που ó λαός έχασε τά μαλλά του! Έσθ' θά πεθάνωσ τήν ήμερα που θά τά ξαναβωή!

'Η Έλισάβετ, ή βασίλισσα τής Άγγλίας, είπε πεθάνοντας :

— Τó βασιλείο μου γιά μερικέσ στιγμές ζωής άκόμα!

'Η τελευταίεσ λέξεισ τής περιήμησησ Νιτών ντú Λαγγλόν ήσαν :

— Νεζροί είνε όσοι μένουν!

'Επίρρασε βουνά, λαγκάδια, δάση, Πελάγη, δέ φοβήθη να περσώ, Χωριά και πολιτείες περπατεί Και τή ζητεί, του κάκου τή ζητεί!... κλπ.

'Ο Δημήτριος Κόκκος ήταν μόλις 34 έτών. Είχε γεννηθεί στην Άνδρίτσαινα, από οικογένεια Ναξιώτησ. Επούδασε νομικά και μετά την άπόκτηση του διπλώματός του, διορίστηκε γραμματέας στο Έβλιην. Προξένησε τρεσήσ, Γρήγορα όμως ó Δημ. Κόκκος εγκατέλειψε τó διπλωματικό στάδιο, γιά να επιστρέψη στάς Άθήνας και δοθή άπολιτευτικός στα Γράμματα. Έγραφε σατιρικά και λυρικά ποιήματα στο «Μή χάνεσαι», στο «Άστι», στο «Ραμπαγιά». Έπειτα επεδόθη στο έλαφρό θέατρο. 'Ο «Μπάριμπα Ανιάδος» και ó «Κατεπάν Γαζωνιής» μέ τή φαυρή μουσική—που κι αυτή ήταν δική του—τόν εβαν κάνει δημοφέςιστο. Τó κοούφιω μου όμως τής έπιτυχίας του ήταν ó μορφαός έκείνος «Γέωρ Νισόλας» που του έστοχισσε και τή ζωή. Γιατί ó Δημ. Κόκκος δέν έζησε. Τρεσίς μέρες, μετά τόν τραυματισμό του πέθανε. Είχε χάσει όλο του τó αίμα...

«Την 1 και 30' μετά τó μεσονύκτιον—έγραφε ή «Άσροτόλις»—ó Δημ. Κόκκος δέν ύπληξε πλέον. Ή ψυχή του επέταξε από τó αίματολιπέσ όσμο του ύψηλά εις τούς ούρανοús, συγχωρούσα τόν άκαταλόγητον εγάρτην τού θανάτου.»

Τήν κηδεία τόν ακολουθήσαν χιλιάδες λαού, και τά φύλλα έγραφαν στήλεσ δόλοληρες γιά τή ζωή και τó έργο του άδικοσκοτωμένου ποιητού τών Άθηνών. Οι τελευταίοι τόν στίχο είνε οι άκόλουθοι, που τούς είχε γράψει λίγεσ μέρες προτιότερα, γιά τó νεογέννητο παιδί του :

*Σάν άπ' τήν κούνια βράζεισ τά χέρια
Και μέ χαμόγελο ψηλά τ' άνοίγει,
Μην κατεβαίνουσε σέ σέ τ' άστέρια,
Μή στα ούρανια θέσ να μου φύγησ ;...
Σύνα, παιδάκι μου, μέ τά φιλιά μου.*

*"Άγγελοι, λούλουδα, άστέ-
(για χίλια
"Όλα έζηλεύουσε τήν άγ-
καλιά μου
Και σέ κοιμίζουσε άλ' από
(ζήλεια.*

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

Μιά καλόςνη που καταλήγει σέ προδοσία. 'Ο σπαρκαμός του Ούγκω. 'Η παρασημοφορία του ποιητού. Τó ξεχωριστό διάταγμα γιά τόν Ούγκω. Ένα τριήμερο ταξείδι τού ποιητού στην Ίταναία. «Περνά ή βασιλεία!...». Οι στρατιώτες παρεουιάζουν έπλα, φορώντας τά νυχτικά τους!... κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Μιά φορά είχε ανακαλυφθεί μιá συνομοσία κατά του βασιλέως τής Γαλλίας και όλοι οι όργανοτά της είχαν συλληφθεί εκτός από κάποιον Ντελό, παλαό φίλο του Ούγκω.

'Ο ποιητής, μόλις τó έμαθε αυτό, χωρίς να διατάση καθόλου, έγραψε στη μητέρα του συνομότη μιá επιστολή, στην όποια τής ανέφερε τή διεύθυνσή του. Συγγρόνος τήν παρακαλούσε να ειδοποιησ τó γιό της ότι ήταν πρόθυμος να τόν δεχτή και να τόν κρύψη στο σπίτι του, οποιαδήποτε ώρα τής ήμερας ή τής νύχτας κι' άν έπιγαίνε.

Οι άστυνομικοί όμως, οι όποιοι ήτοπιόντο τις σχέσεις του, μόλις ó Ούγκω έρωξέ τó πρόμασ στο ταχυδρομείο, τó άπεσφάρισαν και διάβασαν τó περιεχόμενο. Άκολούθως παραφώλαξαν έξω άπ' τó σπίτι του ποιητού και χάσανε τόν Ντελό.

'Ο βασιλεύς, στόν άποιν άννηγέλλη ή είδησις αυτή, ήπέθεσε ότι ó ποιητής είχε γράψει επίτηδες τήν επιστολή του, γιά να δοληγήσει τις άρχεσ και συλλάβουν τόν Ντελό. Έπιθυμώσ λοιπόν να άνταπειρή τόν Ούγκω, του έχορήγησε ένα σημαντικό έπίδομα, χωρίς όμως να τó αναφέρει και τήν αίτια.

Έπειτα από καιρό, ó διεσπληνής τών ταχυδρομείων, θέλοντας να άστευη μέ τόν Ούγκω, του ανέφερε τó γεγονός και του προσέθεσε ότι ó Ντελό είχε τουμεσάσει.

— Μά τότε τó έπίδομα που πήρα είνε πληρομένο μ' αίμα! άναφώνησε ó ποιητής μέ σπαραμό.

Άλλά ó διεσπληνής τών ταχυδρομείων, βλέποντας τήν άγωνία του Ούγκω, τόν καθόρησε χωρίς άμείσως και τόν βεβαίωσε ότι ó Ντελό είχε δραστηρευθεί από τας φριλάσ και βρισκόταν στην Άγγλία, έσως και συνέβαινε πράγματι.

"Όταν ó Ούγκω ήταν εικοσιτριών μόλις έτών, ó βασιλεύς Κάρολος Γ', αποφάσισε να τόν άπονημή τó παράσμο του Λεγεώνοσ τής Τιμής.

Προκειμένου δέ να ήτογραφη τó σχετικό διάταγμα, ó τότε ήτοινογός Λαροσφουκό τó παρουσίασε στο βασιλέα. Μεταξú πολλών άλλων όνομάτων ήτοιμηρίων παρασημοφορίας ήσαν φυσικά στο διάταγμα αυτό και τó όνομα του Ούγκω, καθώς και του Λαμαρτινίου.

'Ο βασιλεύς όμως μόλις διάβασε τó διάταγμα, πήρε τήν πένα κι' έβρισε τά όνόματα τών δυό ποιητών.

— Τί κάνετε αυτό; άνεφώνησε έκκλητικός ó Λαροσφουκό. Σβίνετε δυό άνδρας τόσο ένδόξους!

— Άκριβός επειδή είνε ένδοξοι, γι' αυτό τούς σβίνω. άκορήθηκε ó Κάρολος Γ'. Τά όνόματά τους δέν πρέπει να βρισκότανε μέσα στο τάγμα, ένα χωριστό διάταγμα γιά τó Λαμαρτινιο και ένα χωριστό διάταγμα γιά τόν Ούγκω!...

'Ο Ούγκω διαγγείλα ότι, σέ ήλικία μόλις 9 έτών προσεκήληται μεξú μέ τήν ήτόλοχη οικογένειά του να πάη να έπισκεφθή τόν πατέρα του, ó όποιος ήταν, ως γνωστόν, στρατηγός και βρισκότανε στην Ίταναία.

Τó ταξείδι αυτό, έλλειψει επαρκών μεταφορικών μέσων, διήρκεσε τρεσίς δόλοληρες ήμερεσ. Στο διάστημα αυτό ó μαζρός Ούγκω και ή οικογένειά του διάτρεξαν πολλούς κινδύνους στο δρόμο, όπου λόγω τής έμπολέμου καταστάσεσ ήταν παντού κατασημομένοι στρατός.

Κάτωο μάλιστα από τά στρατιωτικά αυτά τμήματα είχε ειδοποιηθεί ότι επρόκειτο να περάσι από τó μέρος που ήταν κατασημομένο ή βασίλισσα τής Ίταναίας, ή όποια είχε βγει σέ περιοδεία.

'Ο διοικητής του τμήματος, στόν όποιο άνεκονόθη κι' ή ώρα που θά περνούσε ή βασίλισσα, διάταξε τούς άνδρες του να βγάλουν τις καθημερινέσ στολέσ και να φορέσουν τις έπίσημεσ χάνιν τής περιστάσεσ.

Άλλά μόλις οι στρατιώτα έβγαλαν τά παλιά τους ρούχα και πριν προφτάσουν να φορέσουν τά καινούργια, φάνηκε ή βασιλική συνοδεία.

'Ο διοικητής, μη μπορώντας να κάνει κι' άλλωιώς γιατί δέν είχε τόν άπατομένο καιρό, διάταξε τούς άνδρες του να παραταχθούν και να παρουσιαστούν όπλα φορώντας μονάχα τά... εσώρουχά τους!...

'Ο Βικτωρ Ούγκω

